

Snímání biologických signálů

A6M31LET Lékařská technika

Zdeněk Horčík | Katedra teorie obvodů | horcik@fel.cvut.cz

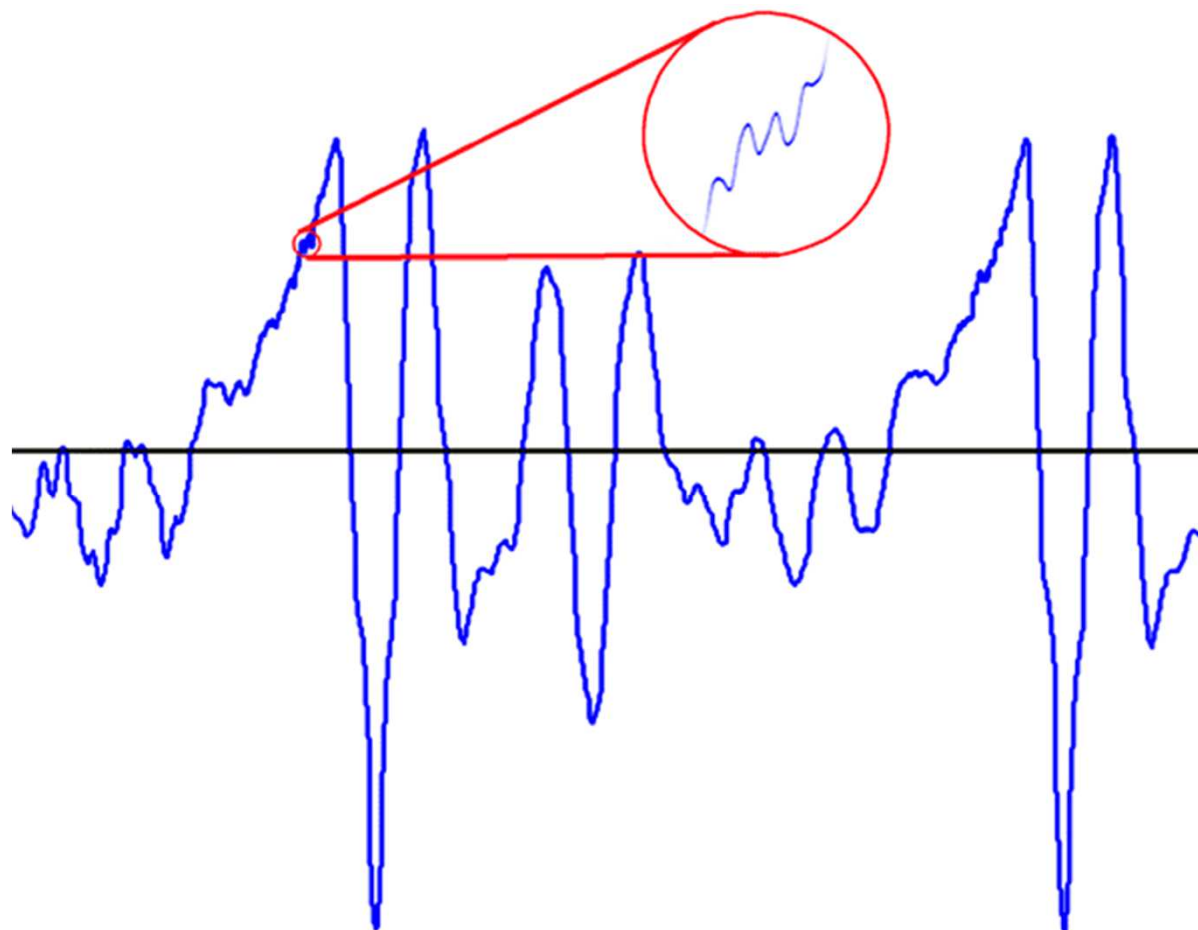
Snímání biologických signálů

- **problém:** převést co nejdříve spojité signály do číslicové podoby
- **signály:**
  - EKG (elektrokardiografie, srdce)
    - $U = 0,5$ až 5 mV, $f = 0,01$ až 250 Hz
  - EEG (elektroencefalografie, mozek)
    - $U = 5$ až 300 μ V, $f = 0,1$ až 100 Hz
  - EMG (elektromyografie, svaly)
    - $U = 0,1$ až 10 mV, $f = 0,01$ Hz až 10 kHz
  - a další, třeba zvuk, apod.

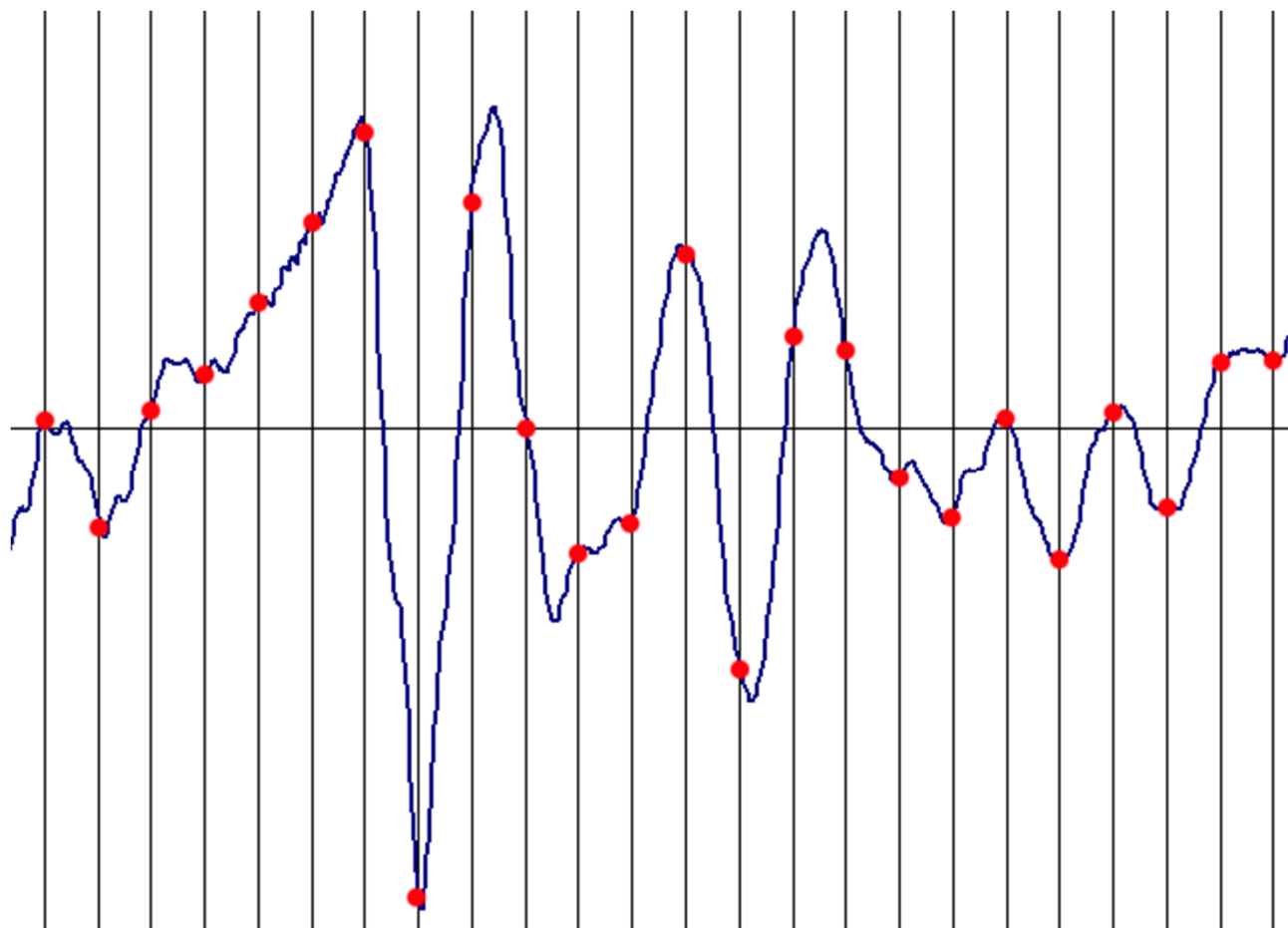
Původní analogový signál

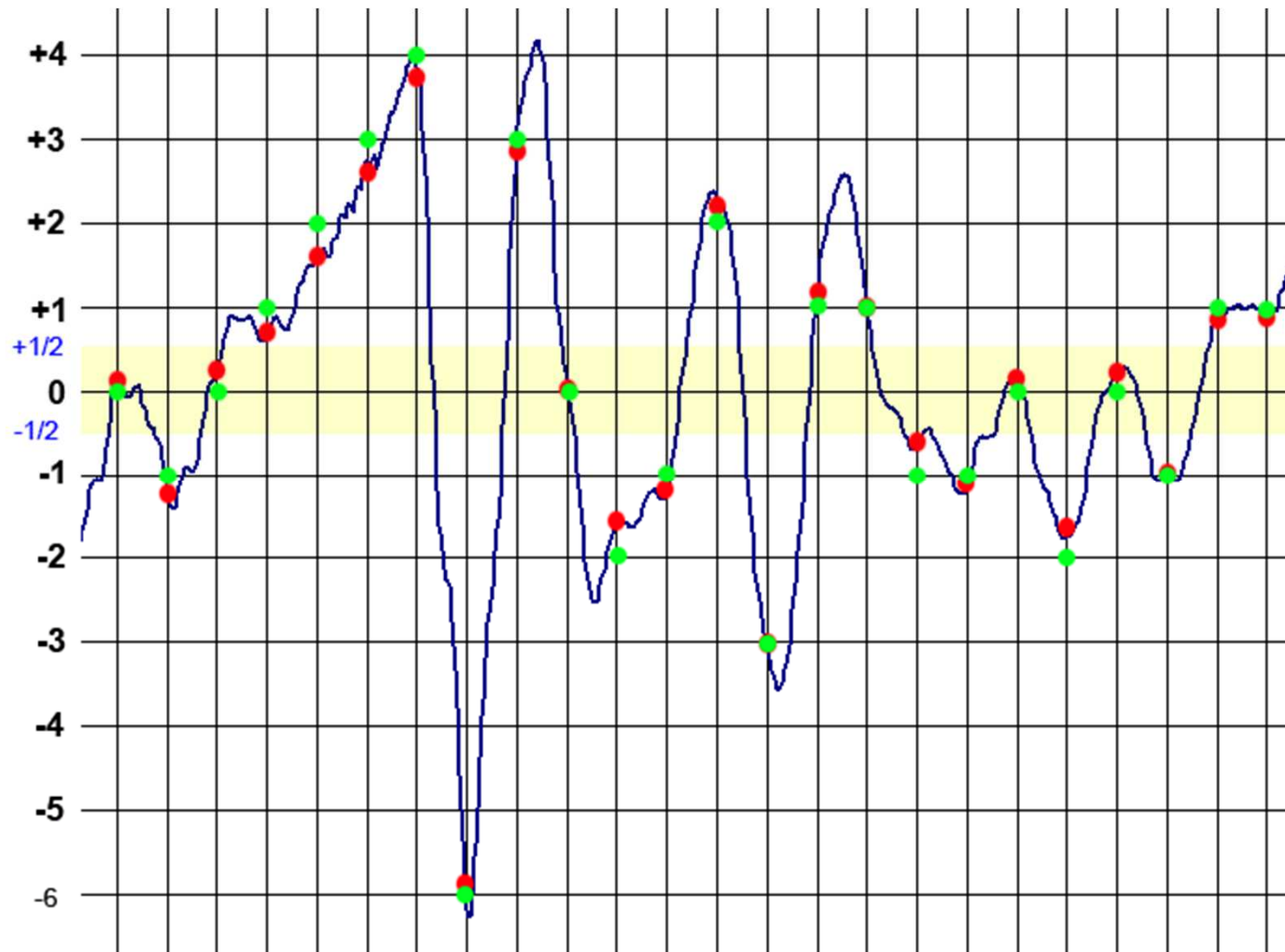

Vzorkování

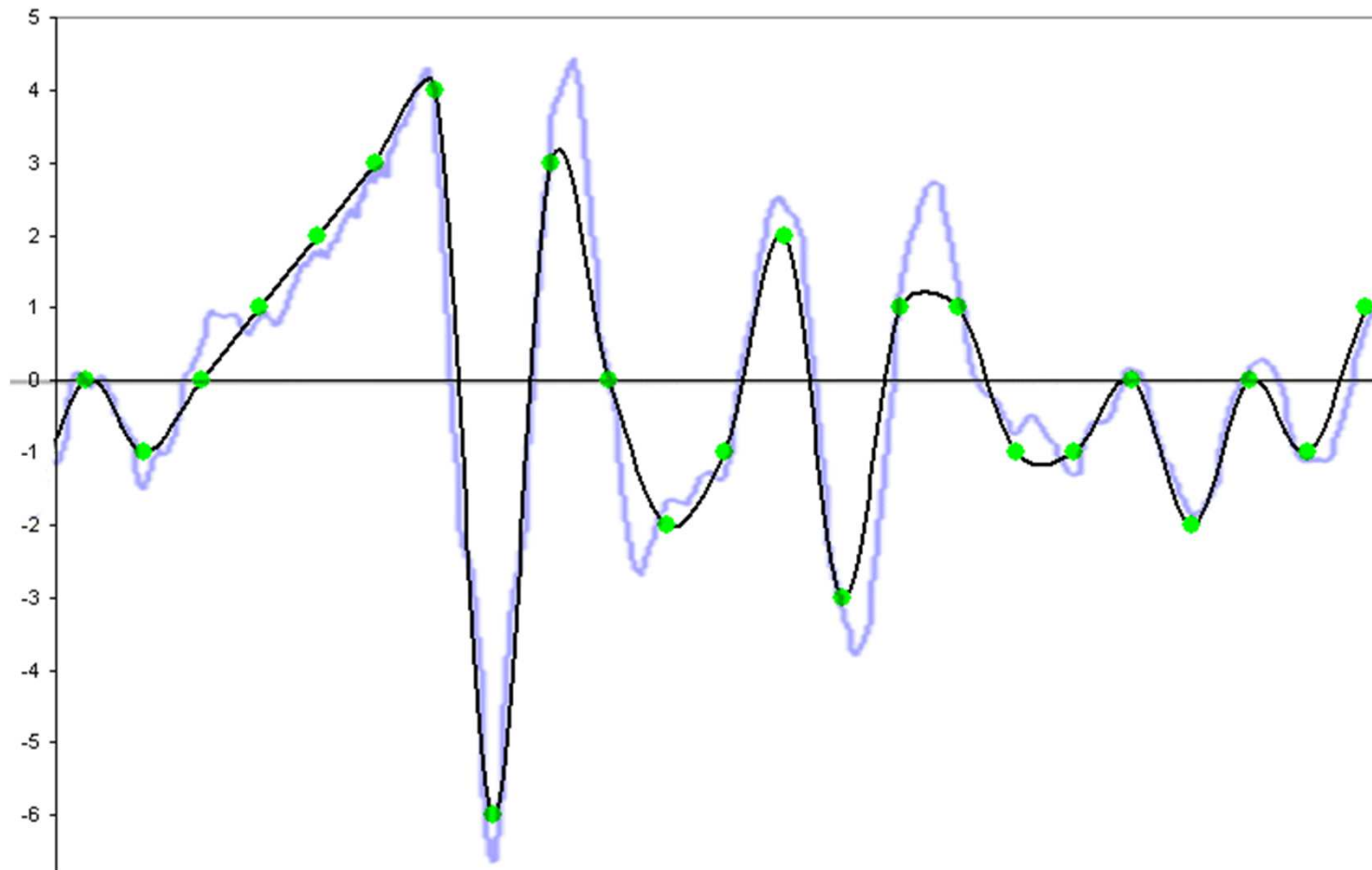

Kvantování

Signál po rekonstrukci

Požadavky, problémy

- vzorkování – okamžiky vzorkování – ztráty informace, podmínky pro vznik aliasingu
- kvantování – dostatečný počet kvantizačních úrovní, ztráty informace, SNR
- Jak se liší signál po rekonstrukci?

- (předchozí 4 obrázky: Serych, cs.wikipedia.org)

Vzorkování, aliasing

- vzorkovací teorém (Shannonův, Nyquistův, Shannon-Nyquistův, Shannon-Kotělnikův)
  - vzorkovací frekvence musí být větší než dvojnásobek frekvence nejvyšší harmonické složky obsažené ve vzorkovaném signálu
- nedodržení vzorkovacího teorému – aliasing – překrytí frekvenčních spekter, chybný signál
- běžně známé projevy – stroboskopický efekt – zastavení pohybu pohyblivých částí, pomalé otáčení vpřed i vzad u filmovaných rotujících částí, jako jsou kola apod., moaré v obrazu, zkreslení zvuku

Kvantování

- u A/D převodníků obvykle převod na celočíselnou hodnotu z rozsahu 0 až 2^N-1 pro N-bitový převodník
- chyba kvantování, kvantizační šum
- odstup signálu od šumu – SNR (Signal to Noise Ratio)

SNR je obecně poměr efektivních hodnot u_{ef}/η_{ef} v dB, tedy

$$SNR = 20 \log \frac{u_{ef}}{\eta_{ef}}$$

- nejmenší možná chyba A/D převodníku

$$\varepsilon_{AD} = (2/3)^{1/2} \cdot 1/2^N$$

Kvantování

- pro ideální převodník

$$\text{SNR} = 1,76 + 6,02N \text{ [dB]}$$

- příspěvek šumu od předchozích obvodů rozsah zhorší, pak efektivní počet bitů převodníku

$$N_{\text{ef}} = (\text{SNR}_X - 1,76)/6,02$$

- celková chyba $\varepsilon_{\text{celk}}$

$$\varepsilon_{\text{celk}} = (\varepsilon_{\text{iAD}}^2 + \varepsilon_{\text{AD}}^2)^{1/2}$$

kde ε_{iAD} je chyba na vstupu A/D převodníku

Chyby A/D převodníků

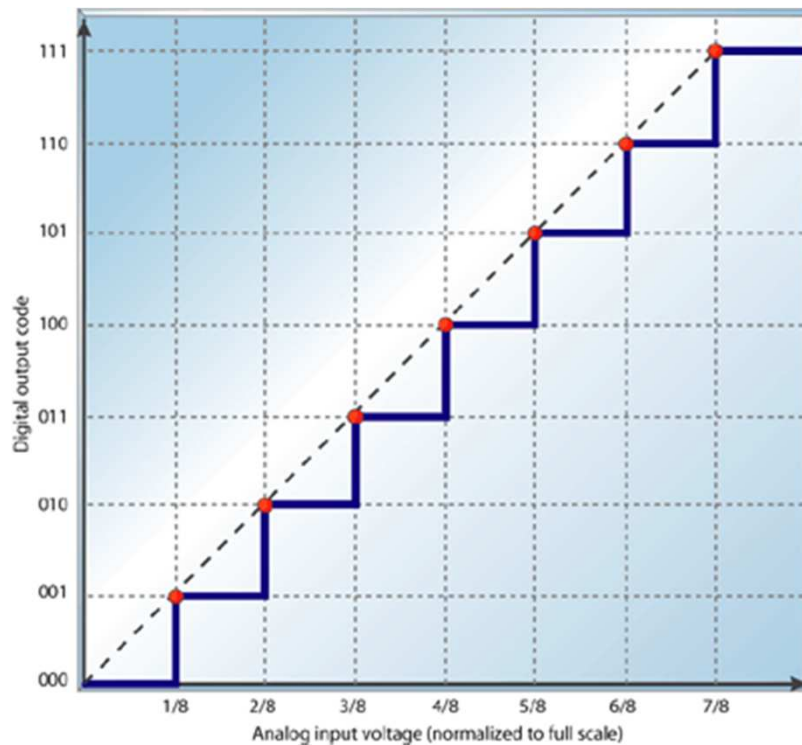

- aditivní (offset)
- multiplikativní (zesílení)
- diferenciální nelinearita
- integrální nelinearita
- dynamické chyby – ustalování, přechod

Chyby A/D převodníků

Obrázky z <http://www.eetimes.com/design/embedded/4025078/Understanding-analog-to-digital-converter-specifications> a z <http://www.wikipedia.org>

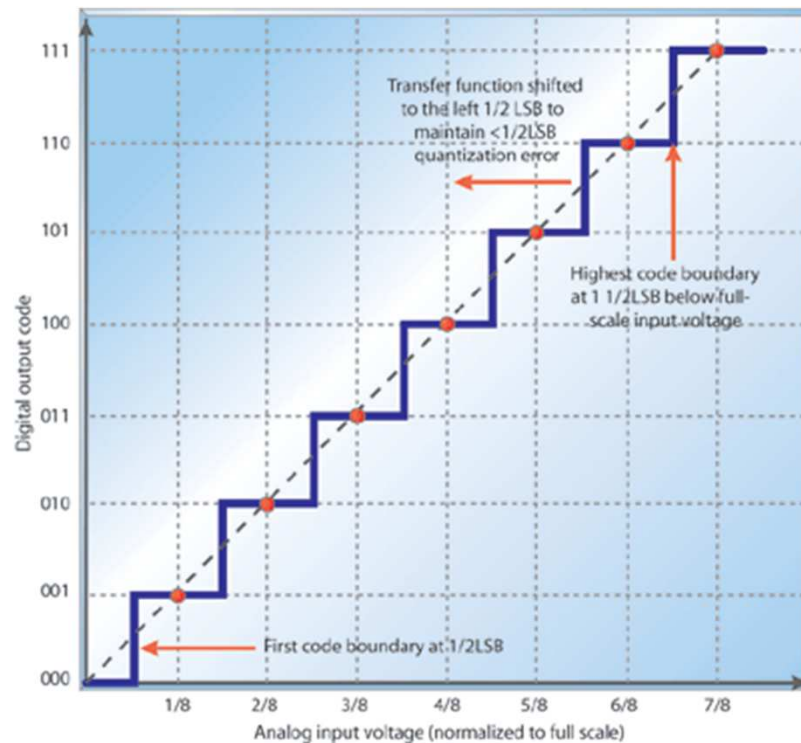
Ideální převodní charakteristika bez zavedeného offsetu

Kvantizační šum (chyba) je v rozsahu 0-1 LSB, potom dochází k překlopení do dalšího stavu, tj. změny výstupního slova jsou na úrovních $n/2^N$ rozsahu vstupního napětí

Chyby A/D převodníků

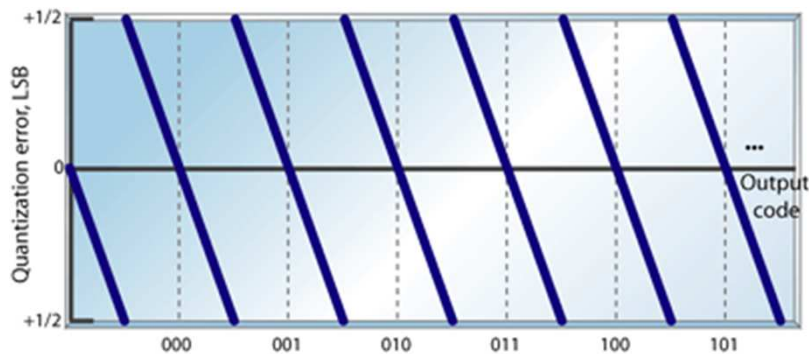
Ideální převodní charakteristika s offsetem $\frac{1}{2}$ LSB

Zavedení posunu o $-1/2$ LSB vede ke zmenšení absolutní hodnoty největší chyby převodu na $1/2$ LSB, rozsah chyby je $-1/2$ až $+1/2$ LSB

Chyby A/D převodníků

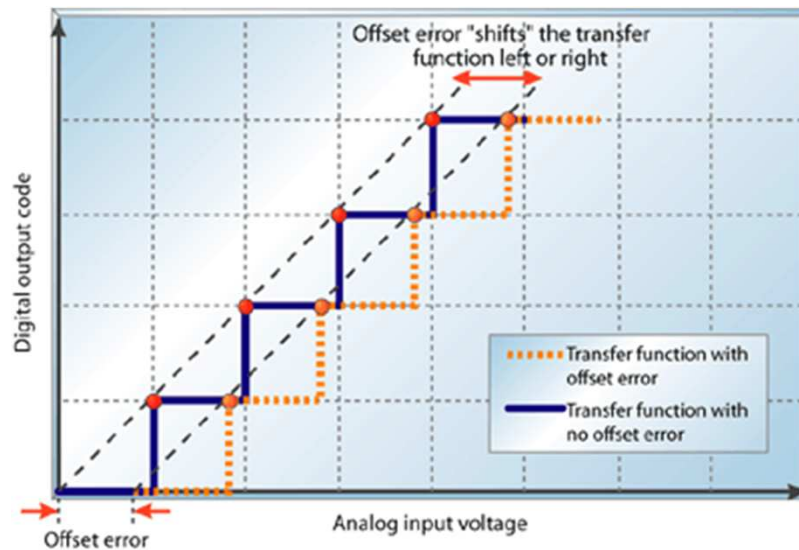
Kvantizační chyba

Průběh kvantizační chyby převodníku se zavedeným offsetem $1/2$ LSB (pozor na chybu v grafu, popis spodního konce osy Y má být $-1/2$ LSB)

Chyby A/D převodníků

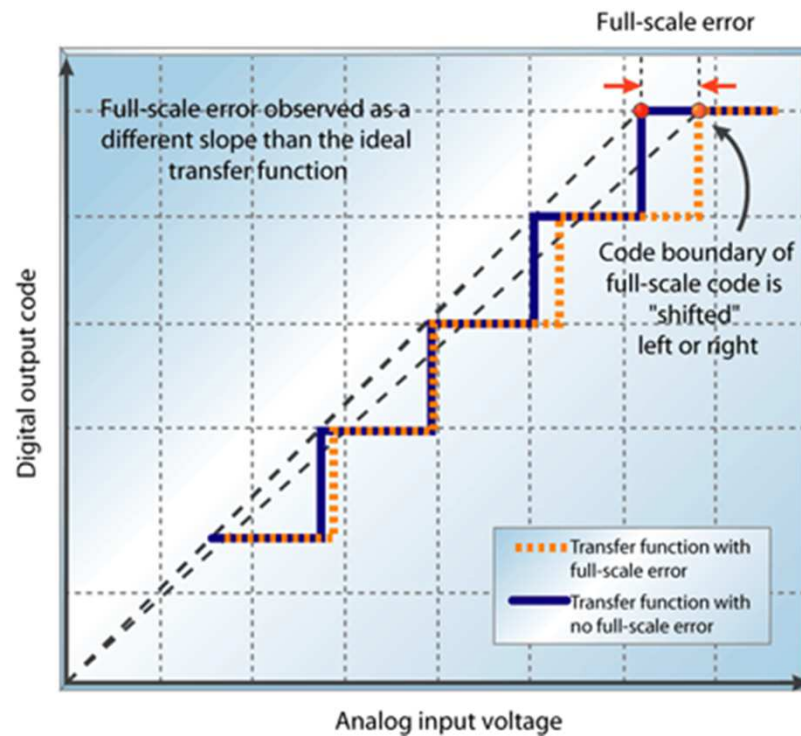
Chyba offsetu

Ke změně výstupního slova převodníku dojde až při vstupním napětí o offset větším, než je požadované

Chyby A/D převodníků

Chyba zisku (zesílení)

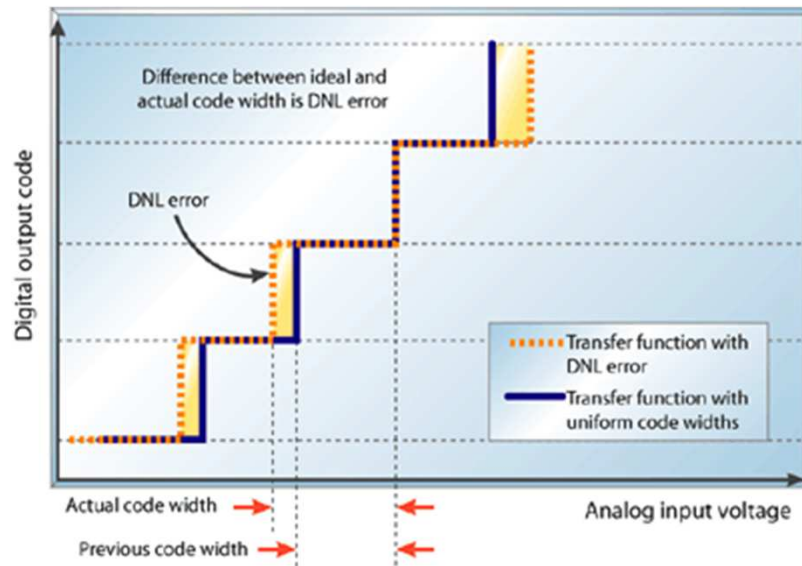

Chyba zisku je měřena pro plný rozsah vstupního napětí A/D převodníku

Chyby A/D převodníků

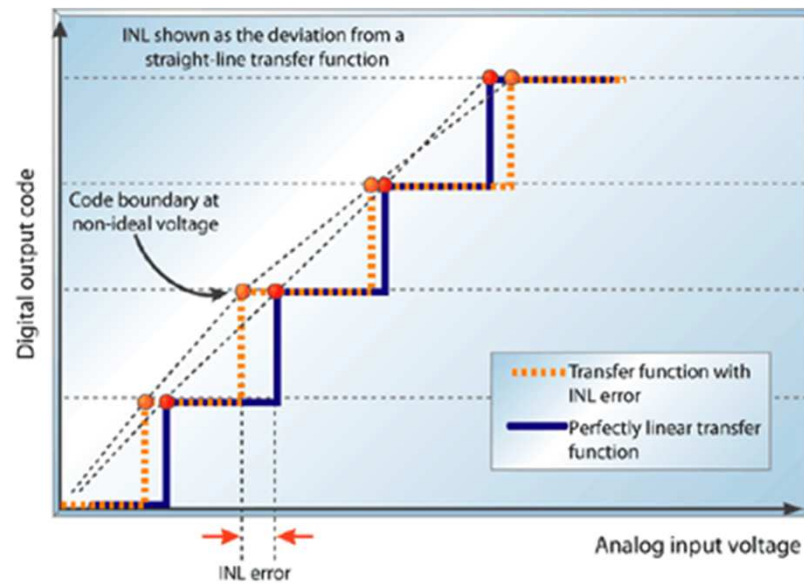
Diferenciální nelinearita

Nepřesnost určení napěťové úrovně jednotlivých kroků převodníku

Chyby A/D převodníků

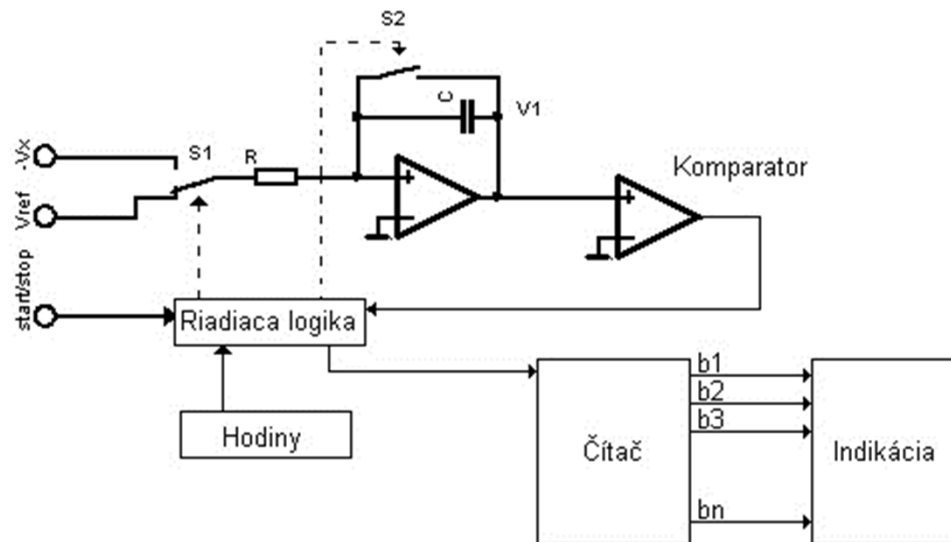
Integrální nelinearita

Vyjadřuje odchylku skutečné charakteristiky od ideální charakteristiky.

A/D převodník

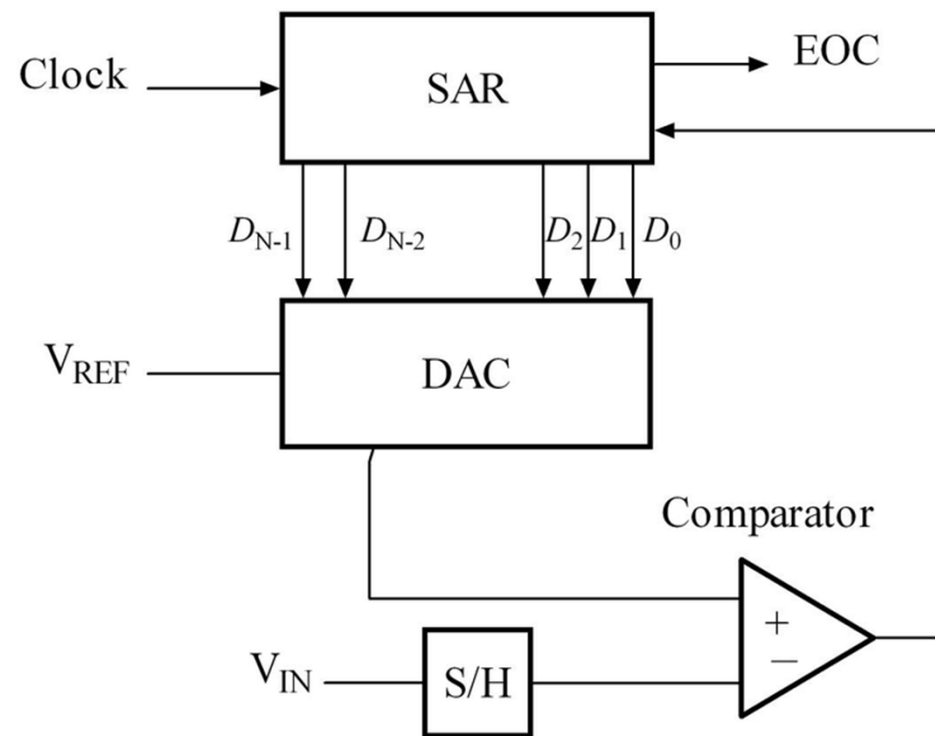
Integrační (s dvojitou integrací)

- integrace ve dvou fázích – nejprve integrace vstupního napětí, poté integrace referenčního napětí opačné polarity

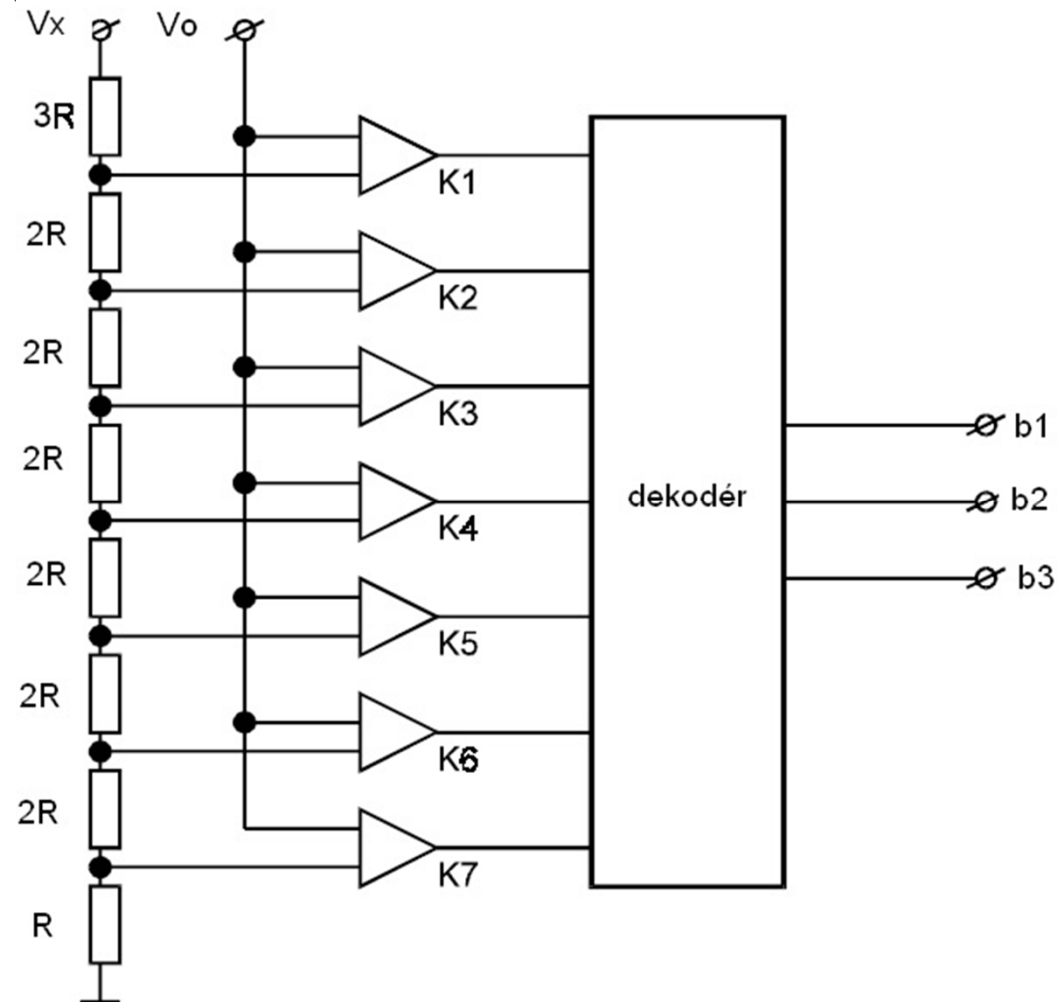
A/D převodník

S postupnou aproximací

A/D převodník

Paralelní („Flash“)

A/D převodník

Sigma-delta

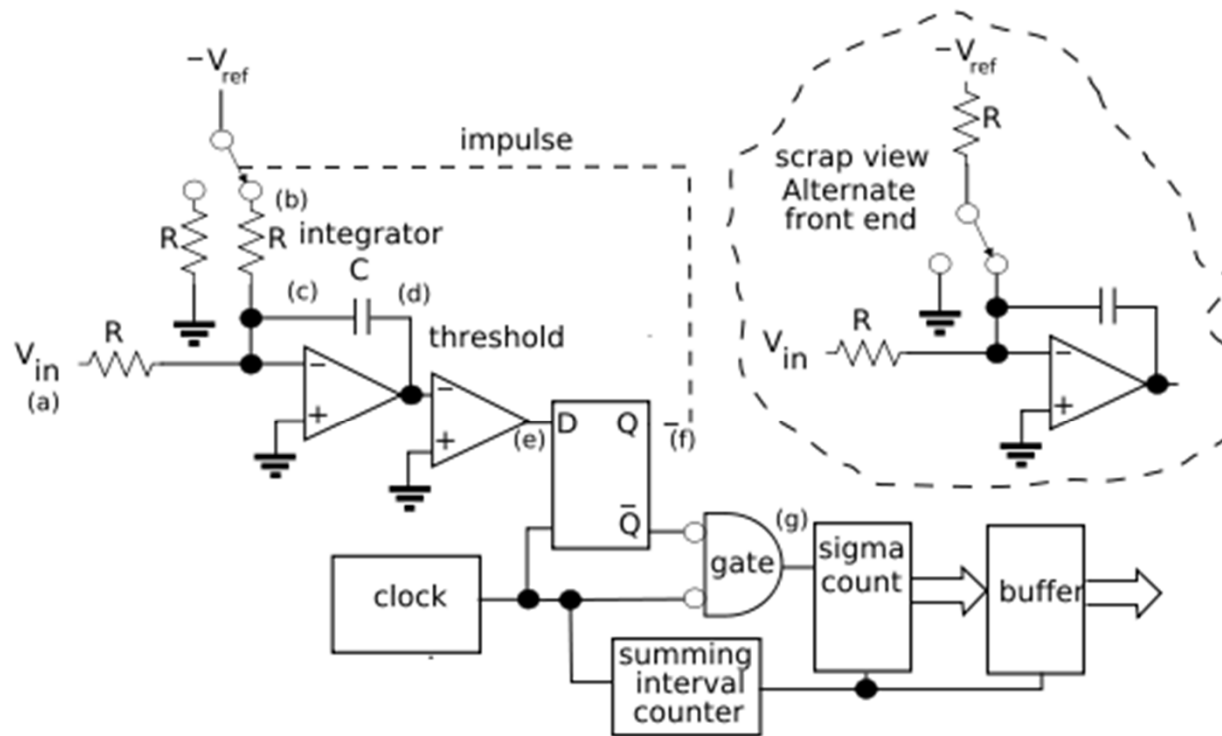

Fig. 1b - Circuit Diagram

Literatura

---

1. Neumann, P., Uhlíř, J: Elektronické obvody a funkční bloky 2. Vydavatelství ČVUT FEL Praha, 2001.
2. <http://www.eetimes.com/design/embedded/4025078/Understanding-analog-to-digital-converter-specifications>
3. <http://ww1.microchip.com/downloads/en/appnotes/00693a.pdf>
4. http://en.wikipedia.org/wiki/Analog-to-digital_converter
5. <http://en.wikipedia.org/wiki/Aliasing>
6. http://en.wikipedia.org/wiki/Sawtooth_wave

Literatura

---

7. http://en.wikipedia.org/wiki/Quantization_error
8. http://cs.wikipedia.org/wiki/A/D_převodník
9. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Aliasing>